

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди
Жешувський університет (Польща)
Педагогічний інститут Чендуського університету (КНР)**

Матеріали

II міжнародної науково-практичної конференції

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ І СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

11 квітня 2017 року

**Харків
ХНПУ
2017**

За таких умов десять визначених у зазначеному документі компетентностей школяра будуть забезпечуватися висококомпетентним учителем. Рівні компетенції вчителя повинні передбачати:

- здатність до навчальної роботи, уміння взаємодіяти з учнями, глибоке володіння методами навчання;
- володіння вміннями й навичками планування своєї навчальної роботи, уміннями аналізувати наміри, цілі, зміст та наслідки та розподіл часу в навчальному процесі.

Названі рівні компетенції мають складати ядро навчальної діяльності;

- володіння знаннями і методами, які забезпечать уміння складати власні навчальні плани, розраховані на тривалий період;
- формування здатності вчителя до колективного аналізу та обговорення навчального процесу (педагоги, батьки, учні) з використанням професійних компетенцій;
- здатність виступати професіоналом-вихователем.

Виходячи з означеного, як у «Законі про освіту», так і в інших документах необхідно деталізувати таку компетенцію, як «Вмотивований учитель».

Робота вчителя зі старшокласниками може вважатися успішною, коли інтегровані у свідомості школяра компетенції втіляться в позитивні його вчинки, в усвідомлене бажання стати справжнім громадянином і патріотом незалежної України, коли почуття або навіть компетенція «Бути вдячним» стане запорукою формування сучасної української нації.

Саме такі підходи повинні стати платформою для формування нового іміджу сучасної української школи й сучасного вчителя.

При спільних зусиллях влади, освітян і науковців, громадськості ефект буде гарантовано високим.

УДК 316.356.2:392.3

ВИЩА ОСВІТА У ГЛОБАЛЬНИХ ВИКЛИКАХ ХХІ СТОЛІТТЯ

І. І. Дорожко, м. Харків

Шлях України до економічної, політичної й соціокультурної інтеграції у суспільному просторі Європи значною мірою визначається рівнем розвитку національної системи освіти. На сьогодні система освіти в Україні перебуває на етапі якісного реформування. Зміни насамперед стосуються змісту освіти, її спрямованості, загальної парадигми. Освіта найбільш відчутно реагує на зміни, що відбуваються у світі. Вона найбільшою мірою здатна відображати й демонструвати якість трансформації сучасності.

Ключові слова: глобалізація, українське суспільство, освіта, вища школа, реформа.

Ukrainian way to economical, political, social and cultural integration in social space of Europe is much determined by the level of development of national educational system. Nowadays the educational system in Ukraine is at the stage of quality reforming. First of all, changes concern the content of education, its direction and common

paradigm. Education reacts sensitively to changes which take place in the world. It can reflect and demonstrate the quality of modern transformation in the greatest degree.

Key words: *globalization, Ukrainian society, education, higher school, reform.*

Сучасне суспільство, в якому відбуваються інформаційно-технічні, технологічні, медіа-комунікативні революції, призводить до кардинальних змін соціуму та формуванню нової науково-освітньої картини світу, в якій знання стають преферентною цінністю, що вимагає відповідного стилю мислення, передбачає появу нового рівня грамотності – технологічної грамотності, змінює форми прийняття управлінських рішень, переглядає зміст і методи надання освіти, корелює систему виховання. Все це детермінує психолого-педагогічне, філософське осягнення сенсу сучасної освіти, постійну працю над засобами організації навчального процесу, методами трансляції знань, технологіями побудови освітніх програм і практик. Інформаційна доба стимулює процеси глобалізації, що позначаються на всіх сферах суспільного розвитку і продукують як його позитивні відмінності – формування відкритого інформаційно-комунікативного простору, міжкультурні комунікації, академічну мобільність, так і негативні тенденції – системну кризу: соціальну, економічну, освітню.

Глобалізація не є особливо вишуканим терміном, бо його поширення свідчить про зміни, яких зазнає сучасне суспільство. Для одних, глобалізація – це провісник нової свободи, для інших – жорсткий удар долі. Те, що одним здається існування феномену глобалізації безперечним явищем, для інших видається локалізацією. Система цінностей постмодерної доби змінюється таким чином, що на перше місце виходить мобільність, свобода пересування. Свобода пересування і мобільність є дефіцитним товаром, розподілення якого відбувається нерівномірно. Суспільство свідомо або несвідомо перебуває у постійному русі. Факт нерухомості неможливий у мінливому світі, що змінюється кожної хвилини та секунди [2].

За дослідженням директора Центру вивчення проблем міжнародної вищої освіти Бостонського коледжу Ф.Дж.Альтбах, глобалізація вплинула на зміни у соціальній, економічній та технічній сферах світового рівня. Глобалізаційний вплив відчула і система вищої освіти. Функціонування вищої школи, перспективи розвитку у XXI столітті набувають нових форм існування.

Глобалізація сучасного світу, декларуючи консолідацію освітнього простору не знімає, а навпаки загострює кризову ситуацію в освіті, перетворюючи національну освітню традицію в сурогат транснаціональної освіти спрощеного формату. Криза в освіті, це значною мірою, деформація її як центру творення науки й культури, як депозитарію соціального капіталу держави, брак ефективних методик навчання, які здатні забезпечити якість отриманих знань та дійсно фахову підготовку майбутніх спеціалістів.

У сучасних умовах трансформації системи геополітичних, економічних та інших відносин перед освітою постають принципово нові проблеми. Їх загострення потребує вироблення нової стратегії людства, а також формування іншого практичного світогляду. Практичний світогляд визначає стратегію діяльності, при формуванні якого належне місце відводиться сучасній освіті [3, с.62].

Трансформація вищої школи зумовлена активним розвитком та впровадженням інформаційних технологій, комерціалізацією освіти, змінами у питаннях фінансової політики, розвитком науки у глобальному масштабі [1].

Шлях України до економічної, політичної й соціокультурної інтеграції у суспільному просторі Європи значною мірою визначається рівнем розвитку національної системи освіти. На сьогодні система освіти в Україні перебуває на етапі якісного реформування. Зміни насамперед стосуються змісту освіти, її спрямованості, загальної парадигми. Освіта найбільш відчутно реагує на зміни, що відбуваються у світі. Вона найбільшою мірою здатна відображати і демонструвати якість трансформації сучасності. Освіта дає можливість особистості, взагалі всій країні, брати участь у міжнародному житті, заявляти про себе у політичній сфері, сприяє накопиченню та збагаченню ресурсів України.

Освіта для стійкого розвитку (модель освіти XXI століття) – не просто чергова освітня модель, яких існує певна кількість. Ця модель спрямована на зміни функціональної складової освітнього простору у суспільстві, яка повинна відповідати на виклики глобальних криз та проблем, а в перспективі – і забезпечити загальну безпеку цивілізації. Формування у людей антикризової поведінки, змінює їх розуміння і визначення освітніх процесів у сучасних соціокультурних контекстах [7]. Здатність мінімізувати ризики, що походять від радикальних соціокультурних зрушень є новим завданням для освітньої системи.

Освіта – основний засіб розвитку особистості у когнітивній, емоційній сфері, соціальній, яка істотно впливає на економічне, культурне та політичне життя суспільства. Освіта дає можливість особистості, нації брати участь у міжнародному житті, заявляти про себе на політичній арені, сприяє накопиченню та збагаченню культурних здобутків країни [6].

Нині, перед українською освітою постали складні проблеми її модернізації, оскільки зумовлені вони загостренням конкуренції між державами у науковій, інноваційній та освітній сферах.

І це не дивно, оскільки 70% приросту валового національного продукту постіндустріальних країн залежить від освітнього рівня людей у будь-якій галузі, впровадження високоякісних технологій, менеджменту [5].

Сучасному українському суспільству необхідне переосмислення освіти як явища, визначення параметрів педагогічної освіти: змісту, умов, принципів розвитку. Завдання підготовки нового вчителя покладається на педагогічні університети, які мають здійснити ряд організаційних, змістовних і методологічних трансформацій – продовжити процес формування фахівця за єдиною європейською системою цінностей (толерантність, миролюбство, справедливість, демократія) [4]. Трансформуючись у контексті вимог загальноєвропейських стандартів, українська освіта має зберегти свої здобутки і залишитись саме українською.

Список використаних джерел

1. Альтбах Ф. Дж. Влияние глобализации на высшее образование / Ф. Дж. Альтбах // Экономика образования. – М., 2009. – № 2. – С. 83-86.
2. Бауман З. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства / З. Бауман ; [пер. з англ. І. Андрущенко; за наук. ред. М.Вінницького]. – К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. – 109 с.

3. Вернидуб Р. М. Наука і освіта у просторі педагогічного університету : монографія / Р. М. Вернидуб. – Київ – Херсон: Видавець Грін Д.С., 2014. – 416 с.
4. Звернення Європейського форуму ректорів педагогічних університетів, інститутів, Вищих педагогічних шкіл Європи до Президентів, Урядів та Парламентів країн Європейського простору // Гірська школа Українських Карпат. – 2010. № 6-7. – С.37.
5. Євтух М.Б. Методологічні засади трансформації вищої освіти України в контекст Болонського процесу / М.Б.Євтух. – К.: Педагогічна думка, 2007. – 439 с.
6. Мясников В.А. Образование в глобальном измерении / В. А. Мясников. – М.: ИТИПРАО, 2009. – 512 с.
7. Огнев'юк В.О. Освіта у вимірі сучасної демографії / В.О. Огнев'юк. – К. : Педагогічна думка, 2007. – 360 с.

УДК [37.017:130.123.4] (09)

ПЕДАГОГІЧНІ ЦІННОСТІ – ОСНОВА СВІТОГЛЯДУ С. І. МИРОПОЛЬСЬКОГО

С. Т. Золотухіна, м. Харків

У тезах визначено і схарактеризовано педагогічні цінності видатного вченого другої половини XIX століття С. І. Миropolського: духовність, демократизм, гуманізм, народність, громадянськість. Представлено життєво-професійний шлях педагога, який і зумовив формування поглядів С. І. Миropolського на освітньо-виховні процеси. Підкреслено, що в світоглядній системі педагога чітко простежуються цінності-цілі (відповідальність перед вітчизною, любов до професії), цінності-засоби (відносини, якості, знання, почуття).

Ключові слова: С. І. Миropolський, педагогічні цінності, світогляд, гуманізм, демократизм, духовність, народність, громадянськість.

The paper identifies and describes the educational values of S.I. Myropolskyi – the outstanding scientist of the second half of the 19th century. These values were spirituality, democracy, humanism, national consciousness and civic consciousness. The work outlines the pedagogue's life and professional path which led to the formation of S.I. Myropolskyi's views on educational and upbringing processes. It has been emphasized in the work that the pedagogue's worldview system contained clearly identifiable values-goals (responsibility for the motherland, dedication to the profession) and values-means (relations, qualities, knowledge, feelings).

Key words: S. I. Myropolskyi, pedagogical values, worldview, humanism, democracy, spirituality, national consciousness, civic consciousness.

Педагогічні цінності – норми, що регламентують діяльність особистості, фіксуються як форма свідомості у вигляді специфічних образів і уявлень, і виступають в якості її пізнавальної дієвої сили. Оволодіння цінностями здійснюється, як правило, у процесі діяльності, у ході якої відбувається їх суб'єктивізація, а її рівень є показником особистісно-професійного розвитку людини. Цінності, як відомо, розвиваються і трансформуються зі зміною